

International
Labour
Organization

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС–МОП «На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні»
EU-ILO Project “Towards safe, healthy and declared work in Ukraine”

Проект фінансується
Європейським Союзом

“COVID-19: Небезпеки і заходи у відповідь”

Безпека і здоров'я у часи пандемії –

що робити на робочих місцях?

Антоніу Сантуш

Менеджер Проекту ЄС-МОП

27 квітня 2020

▶ COVID-19 - це також проблема безпеки і здоров'я на роботі (БЗР)...

- ▶ Коронавірус може **потрапити на робоче** місце через працівників, постачальників, клієнтів, відвідувачів, громадськість і/або забруднені предмети;
- ▶ Він може **передаватися** між працівниками, або між працівниками та постачальниками, клієнтами, відвідувачами та громадськістю **на робочих місцях протягом роботи**
- ▶ Він може **передаватися** працівникам, постачальникам, клієнтам, відвідувачам та громадськості через забруднені поверхні та предмети на робочих місцях **протягом роботи**
- ▶ Він може **передаватися поза межі робочих місць** через працівників, постачальників, клієнтів, відвідувачів, громадськість і/або забруднені предмети

Впровадження належних систем управління БЗР на рівні підприємства може зменшити вплив COVID-19, зберегти життя та сприяти безперервному веденню бізнесу!

▶ Коронавірус — фактор небезпеки у сфері праці

- ▶ *Коронавірус* є фактором небезпеки у сфері праці, оскільки він є біологічним агентом, який може бути присутнім на робочому місці і може потенційно завдати шкоди здоров'ю працівників

- ▶ Він може передаватися:
 - **Безпосередньо**: крапельно-повітряним шляхом від інфікованої людини до інших осіб, які знаходяться поряд, коли інфікована людина кашляє, чхає або говорить;
 - **Опосередковано**: через контакт із матеріальними засобами роботи (поверхнями, інструментами, робочим обладнанням, сировиною тощо) або з руками, що забруднені виділеннями під час дихання інфікованої людини, які згодом переносяться на слизові оболонки рота, носа чи очей інших осіб.

Хоча конкретний характер профілактичних і захисних заходів, спрямованих на усунення чи зменшення ризику інфікування коронавірусом на роботі, залежить від його характеру, сам процес управління ризиками (визначення небезпеки, оцінка наявності та серйозності ризику, етапи контролю ризику) для контролю цього ризику на роботі є таким же, який необхідно застосовувати щодо будь-якого іншого професійного ризику.

▶ Основні застосовні стандарти ЄС, міжнародні конвенції та рекомендації

- ▶ Конвенція МОП про безпеку та здоров'я на роботі, 1981 р. (№ 155)
- ▶ Рекомендація МОП щодо безпеки та здоров'я на роботі, 1981 р. (№ 164)
- ▶ Керівні принципи МОП щодо систем управління БЗР (ILO-OSH 2001)
- ▶ Директива Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 р. щодо запровадження заходів заохочення поліпшення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі
- ▶ Директива Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу 2000/54/ЄС від 18 вересня 2000 року щодо захисту працівників від ризиків, пов'язаних з впливом біологічних речовин

Основні обов'язки роботодавців за вказаними стандартами

- ▶ Вжиття (та постійне пристосування до змін обставин) заходів, спрямованих на забезпечення БЗР у всіх аспектах, пов'язаних з роботою, з чітким дотриманням загальних принципів попередження (ЗПП), зокрема, уникнення ризиків та оцінки ризиків, яких неможливо уникнути;
- ▶ Гарантування того, що робочі місця, машини, обладнання, процеси, хімічні, фізичні та біологічні речовини, що знаходяться під їхнім контролем, є безпечними та не викликають ризику для безпеки та здоров'я працівників;
- ▶ Забезпечення організації та функціонування служб БЗР;
- ▶ Консультування, інформування та навчання працівників та їхніх представників з питань БЗР;
- ▶ Забезпечення нагляду за станом здоров'ям працівників;
- ▶ Забезпечення працівників відповідними ЗІЗ (безкоштовно для працівників);
- ▶ Передбачення заходів щодо подолання надзвичайних ситуацій та аварій, зокрема, надання першої **ДОПОМОГИ..**

ЗПП: 1). уникнення ризиків; 2) оцінка ризиків, яких неможливо уникнути; 3) боротьба з ризиками у їхньому джерелі; 4) пристосування роботи до людини; 5) адаптація до технічного прогресу; 6) заміна небезпечного менш небезпечним; 7) розробка цілісної політики профілактики; 8) надання колективним захисним заходам пріоритетності перед особистими; 9) надання належних вказівок працівникам.

▶ Права та обов'язки працівників

- ▶ Право залишити робочу зону, без небажаних наслідків, при виникненні неминучої та серйозної загрози для свого життя чи або здоров'я;
- ▶ Право на консультації, подання запитів, отримання інформації та навчання з питань БЗР;
- ▶ Піклування про власні БЗР, а також інших осіб, на яких можуть вплинути його дії чи бездіяльність на роботі;
- ▶ Негайне інформування роботодавця про ситуацію, що може викликати серйозну та неминучу загрози для БЗР, а також про будь-які недоліки механізмів захисту;
- ▶ Належне використання засобів виробництва (робочого обладнання, інструментів, небезпечних речовин тощо) та ЗІЗ;
- ▶ Недопущення відключення, заміни чи самовільного видалення захисних пристроїв; забезпечення їх правильного використання;
- ▶ Співпраця з роботодавцем у сфері БЗР (наприклад, дотримання інструкцій і процедур; правильне застосування ЗІЗ; повідомлення керівника про небезпечну ситуацію тощо).

Оцінка ризиків у сфері БЗР

Оцінка всіх професійних ризиків, яких зазнають (або можуть зазнавати) працівники, стосовно всіх робочих дій, процесів, робочих місць, обладнання, речовин і продуктів; визначення працівників, які знаходяться під таким впливом, включаючи наступне:

- ▶ **Всі ризики**, яких зазнавали працівники до спалаху COVID-19, і які досі діють;
- ▶ **Ризик зараження коронавірусом**, рівень якого залежить від наступних факторів:
 - **Ймовірність** впливу коронавірусу на працівників, з урахуванням характеристик COVID-19 (тобто шляхів поширення) та їх контакту з інфікованими особами (наприклад, колегами, постачальниками, клієнтами, відвідувачами чи громадськістю) або забрудненим середовищем/ матеріалами (лабораторні проби, відходи, робоче обладнання, інструменти тощо).
 - **Тяжкість** наслідків для здоров'я, з урахуванням окремих факторів (таких як вік, основні захворювання, стан здоров'я) та наявні заходи для контролю впливу інфекції.
- ▶ **Ризики, викликані** профілактичними та захисними **заходами проти інфікування коронавірусом (та їх взаємодією)**, зокрема: **психосоціальні ризики** (стрес, домашнє насильство та ізоляція, пов'язані з дистанційною роботою/ соціальним дистанціюванням); **ергономічні ризики, а також вплив хімічних речовин** (через посилене використання засобів для чищення/ гігієни).

▶ План попередження професійних ризиків

Виходячи з оцінок ризику, необхідно сформулювати та впровадити **План профілактики професійних ризиків**. Цей план повинен містити щонайменше таку інформацію:

- ▶ Виявлені фактори небезпеки
- ▶ Оцінені ризики та їхній відповідний рівень
- ▶ Найбільш доречні профілактичні та захисні заходи БЗР, які мають бути впроваджені
- ▶ Графік і ресурси, необхідні для запровадження кожного заходу
- ▶ Особи, відповідальні за виконання кожного заходу
- ▶ Цілі, показники та контрольні параметри здійснення кожного заходу;
- ▶ Порядок моніторингу та оцінки виконання заходів

З метою контролю за ризиками для БЗР (зокрема, зараження коронавірусом) необхідно застосовувати профілактичні та захисні заходи БЗР для зменшення ймовірності їх виникнення та зниження тяжкості наслідків!

Приклади конкретних профілактичних і захисних заходів, які можна використовувати для зниження ризику інфікування коронавірусом на роботі

Фізичне дистанціювання:

- ▶ Нові принципи соціальної поведінки: утримання від обіймів, поцілунків чи потиску рук;
- ▶ Реорганізація роботи для забезпечення фізичної дистанції між людьми, які в іншому випадку будуть тісно взаємодіяти на робочому місці (напр. працівники, замовники, постачальники, відвідувачі, громадськість), за допомогою таких методів :
 - Віддалена робота, відсутність на роботі з дозволу керівника і з оплатою чи надання оплачуваних щорічних відпусток (за можливості)
 - Зміна робочих графіків або додаткові робочі зміни (до кожної з яких залучається менше людей);
 - Заміна фізичних контактів телефонними розмовами, електронною поштою або віртуальними (онлайн) нарадами;
 - Забезпечення максимально можливої відстані між робочими станціями;
 - Уникнення скупчення людей на робочому місці: скасування зборів, соціальних чи спортивних заходів; зміна графіку використання приміщень загального користування (напр. їдалень, офісів, бібліотеки);

Приклади конкретних профілактичних і захисних заходів, які можна використовувати для зниження ризику інфікування коронавірусом на роботі

Фізичне дистанціювання (продовження):

- Обмеження кількості осіб (працівників, клієнтів чи громадськості), які можуть одночасно перебувати в даному приміщенні, часткою його місткості (наприклад, 1/3) або заданим співвідношенням на квадратний метр (0,04 на кв. м.);
- Встановлення мінімальної відстані між людьми (у магазині, в аеропорті, аптеці, довідковій службі, тощо) на конкретну кількість метрів (1 м на відкритому повітрі; 2 м — у приміщенні); встановлення відповідних попереджувальних знаків;
- Заборона присутності громадськості чи клієнтів на робочих місцях, доставлення продукції до дверей або до місця проживання замовника, але без входу працівника до приміщення;
- Заборона постачальникам входити у робочі приміщення для оформлення замовлень (напр. сировини);
- Запровадження різних шляхів переміщення: різні вхідні та вихідні двері, різні шляхи пересування; різні шляхи за напрямом пересування тощо;
- Встановлення фізичних бар'єрів (скляні чи акрилові вікна, жалюзі тощо) на робочих місцях, де є контакт з відвідувачами. ilo.org/shd4Ukraine

Приклади конкретних профілактичних і захисних заходів, які можна використовувати для зниження ризику інфікування коронавірусом на роботі

Гігієна:

- ▶ Заохочення дихальної гігієни на робочому місці (наприклад, при кашлі та чханні необхідно прикривати рот і ніс зігнутим ліктем або хустинкою);
- ▶ Обладнання легкодоступних місць для миття рук, забезпечення їх милом і паперовими рушниками;
- ▶ Забезпечення працівників антисептичним розчином на спиртовій основі для підтримання гігієни рук;
- ▶ Поширення культури миття рук, заохочення належних базових процедур гігієни рук;
- ▶ Заборона вживання їжі та напоїв у робочих зонах;
- ▶ Заохочення окремого зберігання особистих, робочих і побутових предметів (мобільних телефонів, навушників, ЗІЗ, посуду та кухонного обладнання, повсякденного та робочого одягу, рушників тощо) та продуктів харчування.

Приклади конкретних профілактичних і захисних заходів, які можна використовувати для зниження ризику інфікування коронавірусом на роботі

Прибирання:

- ▶ Заохочення культури регулярного прибирання та чищення за допомогою належних засобів для миття та/або дезінфікування таких предметів:
 - Поверхні письмових столів, телефонів, клавіатур;
 - Робочі станції, робоче обладнання, робочий інструмент, ЗІЗ (якщо вони підлягають повторному використанню та знаходяться у належному стані);
 - Дверні ручки, поручні, лічильники, вимикачі світла, кнопки ліфтів, торгові автомати, платіжні термінали, дозатори тощо;
 - Зони загального користування: туалети, кімнати відпочинку, кафетерії, зали для засідань тощо.

▶ Приклади конкретних профілактичних і захисних заходів, які можна використовувати для зниження ризику інфікування коронавірусом на роботі

Інформація, навчання та комунікація:

- ▶ Інформування та навчання керівників, працівників та їхніх представників про наступне :
 - Ризики, на які вони наражаються, та заходи попередження їхнього впливу, зокрема, коронавірусу;
 - Заходи фізичного дистанціювання, принципи соціальної поведінки, гігієна дихання, процедури дотримання гігієни рук та прибирання приміщень і матеріальних складових роботи;
 - Як діяти у випадку інфікування Covid-19;
 - Правильне використання, обслуговування та утилізація ЗІЗ;
 - Оновлення інформації про ситуацію на робочому місці, у регіоні чи в країні;
 - Право залишити робочу зону при виникненні неминучої та серйозної загрози для свого життя і/або здоров'я.

Приклади конкретних профілактичних і захисних заходів, які можна використовувати для зниження ризику інфікування коронавірусом на роботі

Механізми нагляду за станом здоров'я та реагування:

- ▶ Роботодавці повинні забезпечувати спостереження за станом здоров'я працюючих, відповідно до керівних документів місцевих органів охорони здоров'я, і зокрема, забезпечити наступне :
 - працівники, які мають симптоми Covid-19, не приходять до місця роботи.
 - У випадку виникнення симптомів Covid-19 на робочому місці: працівник повідомляє про виникнення ситуації своєму керівникові та переміщується до «ізоляційної зони», вказаної в плані дій, очікуючи переведення до відповідного медичного закладу; працівник або роботодавець зв'язуються з органами системи охорони здоров'я; роботодавець повідомляє спеціаліста з БЗР/лікаря-профпатолога та проводить належне дезінфікування робочого місця; за особами, які перебували в тісному контакті з інфікованим працівником, встановлюється медичний нагляд;
 - Розширення доступу працівників до оплачуваної відпустки через захворювання, допомоги у зв'язку з захворюванням, відпустки по догляду за дітьми, інформування всіх працівників

Приклади конкретних профілактичних і захисних заходів, які можна використовувати для зниження ризику інфікування коронавірусом на роботі

Засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) :

- ▶ Коли інші заходи виявляються недостатніми для контролю за ризиками, роботодавець також повинен, за необхідності :
 - Забезпечувати належні безкоштовні ЗІЗ для працівників, з урахуванням результатів оцінки ризику та можливу потребу використання кількох ЗІЗ одночасно;
 - Забезпечувати інформування та навчання стосовно належного використання та обслуговування необхідних ЗІЗ

Висновки :

- ▶ Коронавірус є фактором небезпеки у сфері праці;
- ▶ Передача коронавірусу на роботі є фактором професійного ризику;
- ▶ Роботодавці несуть відповідальність за оцінку ризиків, спричинених впливом коронавірусу на працівників, і за запровадження найбільш доречних профілактичних і захисних заходів БЗР;
- ▶ Впровадження належних систем управління БЗР сприяє зменшенню негативного впливу пандемії COVID-19 або біологічних агентів будь-якого іншого типу (бактерій, грибків або вірусів) на здоров'я та безперервне ведення бізнесу.

Всесвітній день безпеки і здоров'я на роботі 2020 р.

Основні ресурси та матеріали українською мовою – на сайті Проєкту ЄС-МОП ilo.org/shd4Ukraine

- ▶ [Report for World Day for Safety and Health at Work 2020 - In the face of a pandemic: Ensuring Safety and Health at Work](#)
- ▶ *Звіт «В умовах пандемії: забезпечення безпечних і здорових умов праці»;*
- ▶ [PPT Presentation of the World Day for Safety and Health at Work 2020; Презентація до Всесвітнього дня безпеки і здоров'я на роботі](#)
- ▶ [Відео;](#)
- ▶ [Профілактика і пом'якшення наслідків поширення COVID-19 на робочому місці КОНТРОЛЬНИЙ ПЕРЕЛІК ЗАХОДІВ;](#)
- ▶ [Постер до дня безпеки і здоров'я на роботі 2020 COVID-19.](#)

▶ Контактні дані

Дякую за увагу!

Thank you for your attention!

International
Labour
Organization

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС–МОП «На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні»
EU-ILO Project “Towards safe, healthy and declared work in Ukraine”

Проект фінансується
Європейським Союзом

Круглий стіл “COVID-19: Небезпеки і заходи у відповідь”

Безпека і здоров'я у часи пандемії – що робити на робочих місцях?

?